

טבילת בגדים עבור נשיאת כד שמן למנורת המקדש

א. מבוא – "הנושא מדרס לא ישא את הקודש"

ב. נשיאה בכלי אטום

ג. מדרס שעל גופו

ד. בשאר הבגדים חוץ ממנעל וסנדל

ה. סיכום ומסקנה

א. מבוא – "הנושא מדרס לא ישא את הקודש"

במכון המקדש הוכן בעזר ה' יתברך שמן טהור למנורה בכד טהור. לשם כך הוכן כד חרס שנאטם מיד לאחר יצירתו (ושוב נפתח למילוי השמן ונאטם בשנית), על סמך דין צמיד פתיל המציל באוהל המת. לאחר מכן הועבר הכד לשמירה לצד מנורת הזהב.

התעוררה שאלה האם נושאי כד השמן צריכים להטביל את בגדיהם ונעליהם. זאת, לאור ההלכה (משנה, חגיגה ג, א) ש"הנושא את המדרס נושא את התרומה, אבל לא את הקודש". ולא הקודש בלבד, אלא אף החולין שנעשו על טהרת הקודש כלולים בגזירה זו (חגיגה כא ע"ב ורמב"ם הל' שאר אבות הטומאות יב, טז). אם כן, לכאורה חובה להטביל את הבגדים שלובשים נושאי הכד, בהנחה שהם טמאים מדרס מחמת ישיבת נידה עליהם (בוודאי שכך הוא לגבי בגדי הנשים, אך החשש קיים גם בבגדי הגברים, כמבואר בחולין לה ע"ב).

מדין תורה אדם הנושא מדרס אמנם טמא, אך אינו מטמא כלי חרס (משנה, זבים ה, א), לא כל שכן מגבו. מדוע, אפוא, גזרו שהנושא את המדרס לא ישא את הקודש? הגמרא בחגיגה מסבירה שזוהי גזירה מיוחדת משום מעשה שאירע, שאדם שנשא חבית עם קודש נשא גם מדרס, והמדרס נכנס בטעות לחבית וטימא את הקודש:

דאמר רב יהודה אמר שמואל: מעשה באחד שהיה מעביר חבית של יין קודש ממקום למקום, ונפסקה רצועה של סנדלו, ונטלה והניחה על פי חבית, ונפלה לאויר החבית, ונטמאת. באותה שעה אמרו: הנושא את המדרס נושא את התרומה, אבל לא את הקודש. (חגיגה כב ע"ב - כג ע"א)

ב. נשיאה בכלי אטום

הגמרא שם (כג ע"א) מעלה שלושה ספקות בדין זה:

איבעיא להו: סנדל טמא, סנדל טהור מהו? חבית פתוחה, חבית סתומה מהו? עבר

ונשא מהו? רבי אילא אמר: אם עבר ונשא – טמא, רבי זירא אמר: עבר ונשא – טהור.

רבנו חננאל מסכם את הסוגיה בלשון זו:

ומיבעיא לן התינח לא ישא אדם סנדל טמאה בידו ובידו האחרת יין קודש. סנדל טהור מאי, גזרו טהור אטו טמא אי לא? התינח חבית פתוחה, דחיישינן שמא תכנס רצועה באזרה ויטמאנה, חבית סתומה מאי? גזרו סתומה אטו פתוחה אי לא? ועוד אמרינן: עבר ונשא המדרס והקדש ולא הגיע זה לזה ולא טימא מאי? ופשטנא בכולן ר' אילא אומר: עבר ונשא טמא. ר' זירא אומר: כיון שבריא לן שלא נגע טהור. וכיון דמעלות מדרבנן ניהו קיי"ל כל בדרבנן עבדינן כדברי המיקל.

ר"ח מכריע להקל במחלוקת האמוראים, אך דבריו צריכים ביאור: כיצד נפשטים כל הספקות הללו ממחלוקת זו? יש מקום להבין מדבריו שר' אילא ור' זירא באו לפשוט את כל הספקות, כל אחד על פי דרכו, שלרבי אילא אם נשא באופנים אלו טמא אף בדיעבד ולרבי זירא לכתחילה לא ישא ואם עבר נשא טהור, ואם כן ההכרעה בכולם היא להחמיר לכתחילה ולטהר בדיעבד כשברור שהמדרס לא נגע בקודש.

ברם, פירוש רבנו חננאל בכל הסוגיה שם מתבסס על פירוש הגאונים (מופיע באוצר הגאונים על מס' חגיגה עמ' 37-45), וזה לשונו הנוגעת לענייננו (עמ' 41): "ופשטנא¹ בכולן ר' אלעא אמר: טמא, ר' זירא אמר: טהור, וכיון דרבנן היא לקולא עבדינן וטהור". כאן לא נאמר "עבר ונשא טהור", ומשמע שר' זירא היקל בכל הספקות הללו, ובשני הראשונים – אף לכתחילה. ויש שפירשו כעין זה, שמכח ההכרעה לקולא בעבר ונשא, כשנשא סנדל טמא בחבית פתוחה, מתברר שבספקות הראשונים, סנדל טהור או חבית סתומה, יש להקל לגמרי (מחזה אברהם², שטינברג, ח"א, בסוף הספר לפני 'לוח הטעות' שבדף קפה, בשם נכדו). ראייה מסוימת לדבר מסוגיית הירושלמי בחגיגה (פ"ג ה"א): "ר' בא בשם רב יהודה: מפני מעשה שאירע. מעשה באחד שניקבה חביתו ופקקה בסנדלו. רבי זעירה רבי יסא בשם רבי לעזר: עבר ונשא טהור". לא הובאו כאן שאר הספקות, אולי משום שלאור הכרעת רבי זעירה (הוא רבי זירא) בדיעבד אין מקום להסתפק בשאר הפרטים.

המאירי כתב במפורש:

ולמדת ממה שכתבנו, שלא נאמרו דברים אלו אלא בסנדל טמא ובחבית פתוחה, שכך היה מעשה, אבל בטהורה וחבית סתומה [נראה שרצונו לומר סנדל טהור או חבית סתומה] אף לקודש מותר. ואף בטמאה ובחבית פתוחה, אם עבר ונשא טהור.

1. באוצה"ג לפנינו נדפסה המילה חסרת הפשר "זסשטץ", וברור מההשוואה לר"ח שזהו שיבוש מ"ופשטנא", והאותיות דומות מאוד.

טבילת בגדים עבור נשיאת כד שמן למנורת המקדש

המאירי מכריע בכל הספקות להקל, ומתיר לכתחילה לשאת את המדרס כאשר החבית סתומה.

הרמב"ם פסק לקולא בדיעבד, אך לא כתב במפורש מה הדין בספקות אלו של סנדל טהור וחבית פתוחה, וזו לשונו:

הנושא את המדרס מותר לו לישא עמו תרומה כאחד... אבל לא הקודש אע"פ שלא נגע בו. מעשה היה באחד שנשא חבית של קודש וטמאה במדרס שנשא עמה, ובאותה שעה גזרו שהנושא את המדרס לא ישא את הקודש. ולא גזרו אלא במדרס עם הקודש כמעשה שהיה. ואם עבר ונשא, הואיל ולא נגע בקודש הרי הקודש טהור.¹
(רמב"ם, שאר אבות הטומאות יב, ג)

ב'ראשון לציון' וב'שיח יצחק' (חגיגה שם) סוברים שהרמב"ם הכריע בשני הספקות באופן מנוגד: מלשונו "מדרס" מבואר שלדעתו סנדל טהור מותר, ומאידך מסתימת דבריו משמע שגם חבית סתומה אסורה. והטעם להכרעה זו, שזהו פשט המשנה, שנקטה "מדרס" דווקא ומאידך לא חילקה לגבי הקודש (ראשון לציון),² וגם מבחינה מעשית יש חשש שהחבית תישבר והמדרס יגע בקודש, וכפי שמשמע בתיאור המעשה בירושלמי (פ"ג ה"א) שהחבית ניקבה ופקקה בסנדלו, או שאנשים יטעו ולא יבדילו בין פתוחה לסתומה.

לעומתם, ב'כתר המלך' על הרמב"ם שם הסיק שדעת הרמב"ם להקל בשני ספקות אלו, וביאר שההכרעה בעבר ונשא לקולא מוכיחה גם על יתר הספקות. כמו כן כתב המהרש"ם (ח"ו אה"ע סי' קסד) שהרמב"ם הקל בספקות אלו, וביאר טעמו, שהספקות בגמרא הם אליבא דחכמים שסוברים שמחמת המעשה שהיה יש מקום לגזור גזירה רחבה מכפי שהיה המעשה, אבל לדעת רבי חנניא בן עקביא המובא בסוגיה שם, שסובר שאין גוזרים אלא כמעשה שהיה (והלכה כמותו בנדון דידן, כמו שכתב הכסף-משנה שאר אבה"ט יב, ג), אין מקום לספקות אלו.

עלה בידינו, שבספק הגמרא על חבית סתומה המאירי מכריע במפורש להקל, וכך נוטים דברי הגאונים ור"ח, ואילו שיטת הרמב"ם איננה ברורה.³

2. והוסיף לבאר שהגמרא מעיקרה הסתפקה שמה החמירו גם בסנדל טהור, ולא הוכיחה להיתר מהמשנה שהזכירה מדרס, משום שיש מקום לומר שבסנדל טמא החמירו אף בדיעבד ובסנדל טהור רק לכתחילה, ולאור דברי רבי זירא שאפילו במדרס אם עבר ונשא טהור מתברר שהמשנה דיברה רק על המדרס. לגבי הספק בחבית סתומה כתב שהגמרא לא הסתפקה בזה ספק גמור אלא באה לברר האם יש הוכחה לכאן או לכאן.

3. יש לציין גם ללשון הר"י מלוניל בפירושו למשנה, הכותב: "ומסקא בגמרא אם גזרו גם על מנעל טהור משום דאתי לאיחלופי בטמא", ללא הכרעה.

גם על הצד שגזרו בחבית סתומה, יתכן לחדש שהחשש הוא בחבית הסגורה כדרכה במכסה הניתן לפתיחה קלה, אבל בחבית אטומה בצמיד פתיל אין לחוש כל כך שיכניסו את הטומאה לתוכה ועליה לא גזרו.⁴ אף ההוכחה לחומרא מפשט המשנה, שסתמה שאין לשאת את הקודש עם המדרס, אינה ראייה למקרה זה: המשנה דיברה בהווה, ומסתבר שעסקה בחבית פתוחה או סתומה, אך לא בחבית אטומה בצמיד פתיל. גם מבחינת השיקול שהעלה השיח יצחק, שאנשים עלולים לטעות בין פתוחה לסתומה, יש מקום לומר שבאטימה בלתי רגילה לא גזרו, שכן אנשים נותנים דעתם ויודעים להבדיל בינה לבין פתוחה.

ג. מדרס שעל גופו

מדברי כמה ראשונים ניתן ללמוד קולא גדולה בדין זה: לא גזרו חכמים אלא על נשיאת מדרס ביד, מפני שיש חשש שיניחנו בתוך הכלי עם הקודש, אבל מדרס שהאדם לובש על גופו ונועל ברגליו אינו כלול בגזירה זו.

כך מבואר מתשובת הגאונים הנזכרת: "מעלה שלישית: הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקודש, והרי מפורש כי הנושא את מנעליו ואת סנדליו בידו לא ישא את הקודש, גזירה שמא תיכנס רצועה לתוכה". וכן ברבנו חננאל: "ומיבעיא לן, התינח לא ישא אדם סנדל טמאה בידו ובידו האחרת יין קודש, סנדל טהור מאי?". ובפירוש המשנה לרמב"ם (חגיגה ג, א): "אמרו הנושא את המדרס הוא נושא את התרומה, רוצה לומר שנושא תרומה ובגד שנטמא במדרס הזב ביחד, כגון שיתן את שניהן על דף וישאם, ואסור לעשות כן בקדש". ובהלכותיו (הל' שאר אבות הטומאות יב, ג הנ"ל): "הנושא את המדרס מותר לו לישא עמו תרומה כאחד... אבל לא הקודש... ולא גזרו אלא במדרס עם הקודש כמעשה שהיה" (כך דקדקו בו בראשון לציון ובשיח יצחק כג ע"א, שהאיסור דווקא בנשיאת הקודש והטומאה סמוכים זה לזה, ולא כשהמדרס במנעלו). ובר"י מלוניל (על המשנה שם): "נושא את התרומה... ולא חיישינן שמא יגע באויר החבית במנעל שבידו". ובמאירי (שם כ ע"ב): "שאם הוא נושא דבר הטמא מדרס בידו אחת נושא את התרומה בידו האחרת בתוך כלי שבידו... ומ"מ לקודש גוזרים ואסור".⁵

4. אמנם קיימא לן שאין הקודש ניצל בצמיד פתיל (חגיגה כה ע"א, והרחבנו על כך לגבי שמן המיועד למנורה ב'אמונת עתיך' 110 עמ' 135-144), אך זאת לגבי טומאת אוהל, מה שאין כן לעניין החשש מהכנסת מדרס לחבית, בזה יש מקום רב לחלק בין כלי סגור לכלי אטום.

5. בהמשך מביא המאירי דעה אחרת: "יש מפרשים מעלה זו במי שסנדלו טמאה מדרס ונושאה על כתפו, שנושא את התרומה בכתף השנייה ובלבד שלא יגעו זה בזו". נראה שלפי פירוש זה

טבילת בגדים עבור נשיאת כד שמן למנורת המקדש

מהראב"ד (פרה אדומה יג, ג) מוכח לאידך גיסא, שהאיסור נאמר גם על מנעל שברגלו.⁶ בפסקי הרי"ד (כ, ב) מצינו בזה גרסאות שונות, האם מדובר על "נושא מנעל של זב שהוא טמא מדרס" או "נועל".⁷

ראיה לשיטה המקילה מספק הגמרא הנ"ל על סנדל טהור. אם הגזירה היא גם על סנדל שברגלו, יוצא שהגמרא מסופקת האם הנושא את הקודש רשאי לנעול נעליים או שמא עליו ללכת יחף, והדבר תמוה.⁸ יתירה מזו: לשיטה לקמן שהגזירה נאמרה לא רק על מנעל וסנדל אלא על כל בגד הטמא מדרס, ממילא יוצא שהספק בגמרא על "סנדל טהור" משמעו גם כל בגד טהור. כמובן, לא יתכן שהנושא את הקודש ילך ערום, ועל כרחנו הגזירה נאמרה רק על דבר שבידו (חזון איש, פרה סי' ה ס"ק כו). ולפי דרכנו למדנו, לאור ראיה זו, ש"ידו" היינו כף ידו דווקא, שהרי לא יתכן שכל הנושא את הקודש ילך חשוף זרוע, והכוהנים במקדש נשאו את הקודש כשבגדיהם עד פס היד (רמב"ם, כלי המקדש ח, יז).

מאידך, בתוספתא בחגיגה (ג, ג) נאמר: "הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקודש. כיצד? היו סנדליו טמאין ונושא חבית של תרומה על כתפיו, אין עושין כן בקודש". משמע שמדובר על סנדלים שברגליו. בשיח יצחק עמד בזה, ותיירץ שהרמב"ם דחה את התוספתא מהלכתא משום שלא הובאה בגמרא לפשוט את הספק על סנדל טהור (שניתן לפשוט ממנה לקולא).⁹

ד. בשאר הבגדים חוץ ממנעל וסנדל

מסתימת לשון המשנה "מדרס" משמע שדין זה נוהג בכל דבר הטמא מדרס, כפי שדקדק החזון איש (פרה סי' ה ס"ק כו), אע"פ שהמעשה שבעקבותיו גזרו היה בסנדל. וכך מפורש בפירוש המשנה לרמב"ם (חגיגה ג, א הנ"ל): "אמרו הנושא את המדרס הוא נושא את התרומה, רוצה לומר שנושא תרומה ובגד שנטמא במדרס הזב ביחד". גם

הגזירה אינה דווקא בידו, ומאידך אפשר להבין שהיא על הסנדל דווקא, ולא על כלל בגדיו כדעת המאירי לפני כן, וכדלקמן.

6. ראה להלן הערה 11.

7. הנוסח "נושא" – בכת"י אוקספורד שעל פיו נדפסה מהדורת יד הרב הרצוג; "נועל" – בדפוס ראשון בתוך הספר 'אהלי יצחק', ליוורנו תקפ"א, כפי שציינו בהערה שם.

8. אכן, הרש"ש שם תמה על כך, וציין שאמנם מצינו במי חטאת שהמקדש לא ינעול את הסנדל (משנה, פרה ח, ב), אך זאת רק בשעת הקידוש (עיין כסף משנה פרה אדומה יג, ג), ואילו בהליכה ממושכת לא מצינו כזאת. מכח קושי זה נדחק הרש"ש לפרש שכוונת הגמרא לסנדל הטהור לתרומה ולא לקודש.

9. עוד תירץ שהרמב"ם העמיד תוספתא זו כשיטת חכמים החולקים על רבי חנניא בן עקביא וגוזרים גם מעבר ל"מעשה שהיה", עיין בסוגיית הגמרא שם.

בהלכותיו (שאר אבות הטומאות יב, ג הנ"ל) סתם וכתב: "הנושא את המדרס מותר לו לישא עמו תרומה כאחד... אבל לא הקודש אע"פ שלא נגע בו. מעשה היה באחד שנושא חבית של קודש וטמאה במדרס שנושא עמה" וכו', ולא הזכיר כלל שהמעשה היה בסנדל. וכן במאירי (כ ע"ב): "המעלה השלישית הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקדש. פירוש: 'מדרס' עיקר הנחתו למנעל של זב שהוא דורס בו, והושאל אח"כ לכל מה שדרס הזב או שכב או נשען או ישב עליו, ואמר בכאן שאם הוא נושא דבר הטמא מדרס בידו אחת נושא את התרומה...".

לעומת זאת מכמה ראשונים ניתן לשמוע שהגזירה נאמרה על מנעל וסנדל דווקא: רש"י (כ ע"ב) מפרש: "הנושא את המדרס – מנעל של זב", וכן בתוס' (שם ד"ה הנושא) ובר"י מלוניל: "הנושא את המדרס – והוא מנעל של זב". ובפסקי הרי"ד: "הנושא את המדרס נושא את התרומה – פירוש, אם היה נושא¹⁰ מנעל שלזב שהוא טמא מדרס". ובתשובת הגאונים הנ"ל: "מעלה שלישית: הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקודש, והרי מפורש כי הנושא את מנעליו ואת סנדליו בידו לא ישא את הקודש, גזירה שמא תיכנס רצועה לתוכה". וכך משמע בראב"ד (פרה אדומה יג, ג).¹¹

10. כאמור, יש בו גרסה "נועל". לגרסה זו, שהאיסור אינו רק בידו אלא בכל אופן של נשיאה על גופו, הכרח להגביל זאת למנעל וסנדל דווקא, לפי הספק בגמרא על סנדל טהור, שהרי לא יתכן שילך ערום, כנ"ל.

11. הראב"ד שם מסביר את האיסור למקדש מי חטאת לנעול את הסנדל (משנה, פרה ת, ב) על רקע הלכה זו שהנושא את המדרס לא ישא את הקודש, ומדבריו ניתן לשמוע כמה חידושים בדין זה, וז"ל: "נראה לי שלא חשו על משקין אחרים אלא שמא יפלו מאותן משקים על הסנדל והם נפסלין בהיסח הדעת וטמאו את הסנדל והסנדל יטמא את האדם שהרי אמרו הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקדש, וכל שכן חטאת, וכן בכסותו אמרו בגדי אוכלי קודש אפילו בטהרה מדרס לחטאת, וזה שנטמאו בגדיו במשקין אע"פ שטבל לחטאת חזר להיות כסתם אוכלי קודש, ועכשיו שאמרנו שלא חשו אלא על נפילת מי הקידוש לפיכך לא אסרו לו ללבוש בגדים בשעת קידוש, מפני שיכול להזהר, משא"כ בסנדל". יש לדון על כמה נקודות לאור דבריו: א. ברור מדבריו שהגזירה על הסנדל נאמרה לא רק בסנדל שבידו אלא גם בסנדל שברגליו, שהרי הסביר את האיסור לנעול את הסנדל על רקע גזירה זו (וכן הוכיח ב'פירות תאנה' חגיגה כג ע"א). ב. עוד נראה מ"וכן בכסותו" שהמשנה בחגיגה היא דין מיוחד בסנדל ולא בשאר בגדים, ולכן נזקק למקור נוסף להסביר את החשש בכסותו (כאמור, מהסוגיה בחגיגה נראה שהדברים תלויים זה בזה, שאי אפשר להחמיר בכל מדרס שעל גופו, שאם לא כן לא יובן מה ההוה"אמינא לגזור גם על בגד טהור). ג. מדבריו על כך שהסנדל הטמא יטמא יש ללמוד לכאורה שעל הצד שגזרו רק בסנדל טמא אין הפירוש שרק סנדל טמא מדרס טמא, אלא בכל טומאה שהיא (פירות תאנה' שם), ולא כדברי הרמב"ם, שהזכיר רק "מדרס" (ונפקא מינה רבתא לדידן, מאחר שמנעל וסנדל של איש בימינו בדרך כלל טמא אך לא טמא מדרס, כדלקמן). נראה שאין הכרח למסקנה זו: אפשר שכוונת הראב"ד שמאחר שהסנדל נטמא מהמשקים דינו כמדרס ע"פ ההלכה שלעניין חטאת כל כלי טמא הראוי למדרס נעשה כמדרס (משנה, פרה

טבילת בגדים עבור נשיאת כד שמן למנורת המקדש

באשר למנעל וסנדל, נראה שבנעליהם וסנדליהם של גברים הנושאים את כד השמן אין צורך להחמיר, מפני שחזקתם שלא דרסה עליהם הנידה. בבגדים, שדרך אישה לעסוק בהם בכביסה וגיהוץ וקיפול, ופעמים רבות מניחים אותם על המיטה, יש חשש רב ששימשו למשען הנידה, כדברי הגמרא בחולין לה ע"ב: "שמא תשב עליהן אשתו נידה"; אך בנעליים וסנדלים של גבר, אף שמסתבר שאשתו או אמו ובתו נגעה בהם והסיטה אותם, הרי בכך לא נטמאו מדרס עד שתישען עליהם, וזה אינו מצוי.

ה. סיכום ומסקנה

הנושא כד שמן אטום לצורך המנורה אינו צריך להטביל בגדיו ומנעליו, מכמה טעמים:

א. מסתבר שבספק הגמרא האם גזירה זו נאמרה על הנושא חבית סתומה יש להכריע לקולא (ר"ח ומאירי; ובדעת הרמב"ם נחלקו האחרונים), ובפרט בכד אטום לגמרי.

ב. שיטת הרבה ראשונים, המסתייעת מפשט הגמרא, שהאיסור נאמר רק על נשיאת מדרס בידו, ולא על נשיאתו כדרך מלבוש על גופו.

ג. מרש"י ועוד ראשונים משמע שהאיסור נאמר רק על מנעל וסנדל הטמאים מדרס ולא בכל הבגדים, והרי במנעל וסנדל של איש אין כל כך חשש לטומאת מדרס. ולשיטת הרמב"ם והמאירי, המחמירים בכל בגד הטמא מדרס, יש הוכחה גמורה מהגמרא שהאיסור אינו אלא על נשיאה בכף ידו ולא על נשיאה בשאר גופו וזרועו.

לפיכך, דיינו אם נימנע בשעת נשיאת הכד מהחזקת בגד או כלי הטמא מדרס בכף ידו של הנושא. אך בדיעבד אם עבר ונשא מדרס בידו – הכד והשמן נשארו בטהרתם.

י, א). ובפשטות על הצד שגזרו בסנדל טמא הרי זה דווקא באב הטומאה, שאם יכניסוהו לכלי חרס שבו הקודש יטמא את הכלי. אם כן, גם אם מצד טעם הגזירה ניתן להרחיב את הסנדל הטמא מדרס גם לסנדל טמא מת, קשה לתלות בדעת הראב"ד שהוא הדין לסנדל הנטמא טומאה קלה מחמת משקה. ד. יש מקום גם להבין מדבריו שהכריע כדעת רבי אילא שאם עבר ונשא טמא, שהרי הוא כותב שהמשקים שיפלו על הסנדל יטמאו את האדם מכח דין זה שאסור לנושא מדרס לשאת את הקודש. אבל אינה ראייה: הדבר פשוט שהנושא את המדרס נטמא מחמתו, והחידוש של רבי אילא הוא שגם הקודש נטמא, וזה לא נאמר במפורש בדברי הראב"ד, שמי החטאת נטמאו. אמנם הדין עצמו ברור שבעקבות טומאת האדם נטמאו גם מי החטאת שיסיט מעתה (כמבואר ברמב"ם בהל' ה שם ע"פ המשנה פרה יא, ו, וכן כתב החזו"א פרה סי' ה ס"ק כו בדעת הראב"ד), אך הראב"ד לא מציין נקודה זו, ואין ראייה שזו דעתו לגבי הנושא מדרס בקודש (עמדו בעניין זה ב'שערי חגיגה' ח"ב עמ' קצג).